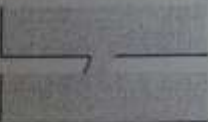
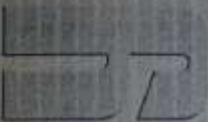

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Методичні рекомендації
до виконання домашнього завдання
для студентів напрямку підготовки
6.170101 «Безпека інформаційних
і комунікаційних систем»

VIVERE!
VINCERE!
CREARE!

Київ 2015

УДК [002:004.056.5]:351.862.4 (076.5)

ББК з880-082.03р

О 751

Укладачі: доктор техн. наук *Юдін О.К.*, доктор техн. наук *Луцький М.Г.*, кандидат техн. наук *Чунарьова А.В.*, *Яковенко О.Л.*,

Рецензент: *канд. техн. наук С.С.Льєнко*

*Затверджено на засіданні методично-редакційної ради
Національного авіаційного університету
(протокол № 3/14 від 17.04.2014)*

Основи інформаційної безпеки держави: методичні рекомендації до виконання домашнього завдання/ уклад.: О.К.Юдін, М.Г. Луцький, А.В.Чунарьова, О.Л.Яковенко. – К.: НАУ, 2015. – 20 с.

Методичні рекомендації містять рекомендації до виконання домашнього завдання з дисципліни «Основи інформаційної безпеки держави».

Призначені для студентів першого курсу напряму підготовки 6.170101 «Безпека інформаційних й комунікаційних систем».

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Основні теоретичні відомості.....	5
Порядок оформлення завдання	9
Теми домашніх завдань.....	11
Список рекомендованої літератури	18

ВСТУП

Методичні рекомендації містять рекомендації до виконання домашнього завдання з дисципліни «Основи інформаційної безпеки держави».

Призначені для студентів Інституту комп'ютерних інформаційних технологій першого курсу спеціальності 6.170101 «Безпека інформаційних і комунікаційних систем».

Мета домашнього завдання – закріпити знання, здобуті студентами під час аудиторних занять, а також самостійно опанувати теоретичні питання з фахових дисциплін і набути навичок практичного застосування знань під час розв'язання конкретних завдань. Контрольна робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення теоретичних знань, набутих студентами під час вивчення дисципліни, розвитку навичок їх практичного застосування, самостійного та комплексного розв'язання конкретних фахових завдань у сфері інформаційної безпеки та методів її забезпечення.

Домашнє завдання – це необхідна складова передбачена навчальним підготовки студентів до диференційного заліку.

Мета виконання домашнього завдання – поглиблене вивчення теоретичних питань курсу, набуття навичок роботи з різними джерелами інформації, реферативного викладення матеріалу. Робота має також за мету навчити користуватися довідковою літературою та іншими матеріалами, які фахівець використовує під час професійної діяльності у сфері захисту інформації.

Також домашнє завдання надає студентам можливість поглиблення теоретичних і практичних навичок самостійної кваліфікованої праці на рівні фахівця певної галузі діяльності з використанням сучасних комп'ютерних інформаційних технологій при обробці інформації та проведенні обчислень.

Кожен студент в обов'язковому порядку захищає роботу відповідно до термінів згідно з графіком самостійної роботи студента.

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростаючою роллю інформаційної сфери, що становить собою сукупність інформації, інформаційної інфраструктури, суб'єктів, що здійснюють формування, поширення і використання інформації; а також системи регулювання суспільних відносин, що виникають при цьому. Інформаційна сфера є системоутворюючим чинником життя суспільства, активно впливає на стан політичної, економічної, оборонної та інших складових безпеки держави. Національна безпека України істотно залежить від забезпечення інформаційної безпеки, із розвитком технічного прогресу ця залежність зростатиме.

Під інформаційною безпекою України слід розуміти стан захищеності її національних інтересів в інформаційній сфері, що визначаються сукупністю збалансованих інтересів особистості, суспільства й держави.

Інтереси особистості в інформаційній сфері полягають у реалізації конституційних прав особи й громадянина на доступ до інформації, на використання інформації в інтересах здійснення діяльності, яка не заборонена законом, фізичного, духовного й інтелектуального розвитку, а також у захисті інформації, що гарантує особисту безпеку.

Інтереси суспільства в інформаційній сфері полягають у забезпеченні інтересів особистості в цій сфері, зміцненні демократії, створенні правової соціальної держави, досягненні та підтримці суспільної злагоди, у духовному відновленні України.

Інтереси держави в інформаційній сфері полягають у створенні умов для гармонійного розвитку інформаційної інфраструктури України, реалізації конституційних прав і свобод людини й громадянина в галузі одержання інформації й користування нею з метою забезпечення непорушності конституційного ладу, суверенітету і територіальної цілісності України, політичної, економічної і соціальної стабільності, у безумовному забезпеченні законності та правопорядку, розвитку рівноправного і взаємовигідного міжнародного співробітництва.

На основі національних інтересів України в інформаційній сфері формуються стратегічні й поточні завдання внутрішньої та зовнішньої політики держави із забезпечення інформаційної безпеки.

Виділяються чотири основні складові національних інтересів України в інформаційній сфері.

Перша складова національних інтересів України в інформаційній сфері полягає в дотриманні конституційних прав і свобод людини та громадянина в галузі одержання інформації й користування нею, забезпеченні духовного відновлення України, збереженні та зміцненні моральних цінностей суспільства, традицій, патріотизму, гуманізму, культурного й наукового потенціалу країни. Для цього потрібно:

- підвищити ефективність використання інформаційної інфраструктури в інтересах суспільного розвитку, консолідації суспільства, духовного відродження багатонаціонального народу України;

- удосконалити систему формування, зберігання і раціонального використання інформаційних ресурсів, що становлять основу науково-технічного й духовного потенціалу України;

- забезпечити конституційні права та свободи людини й громадянина вільно шукати, одержувати, передавати, створювати й поширювати інформацію будь-яким законним способом, одержувати достовірну інформацію про стан навколишнього середовища;

- забезпечити конституційні права й свободи людини й громадянина на особисту та сімейну таємницю, таємницю листування, телефонних переговорів, поштових, телеграфних та інших повідомлень, на захист своєї честі і свого доброго імені;

- зміцнити механізми правового регулювання відносин у галузі охорони інтелектуальної власності, створити умови для дотримання установлених законодавством обмежень на доступ до інформації, яка не підлягає поширенню;

- гарантувати свободу масової інформації й заборону цензури;

– не допускати пропаганди й агітації, що сприяють розпаленню соціальної, расової, національної чи релігійної ненависті і ворожнечі;

– забезпечити заборону на збір, зберігання, використання та поширення інформації про приватне життя особи без її згоди та іншої інформації, доступ до якої обмежено законодавством.

Друга складова національних інтересів України в інформаційній сфері полягає в інформаційному забезпеченні державної політики України, доведенні до громадян України та міжнародної громадськості достовірної інформації про державну політику України, її офіційної позиції щодо соціально значимих подій у житті держави та міжнародному житті, із забезпеченням доступу громадян до відкритих державних інформаційних ресурсів. Для цього потрібно:

– зміцнювати державні засоби масової інформації, розширювати їх можливості щодо своєчасного доведення достовірної інформації до громадян України та іноземних громадян;

– прискорити формування відкритих державних інформаційних ресурсів, підвищити ефективність їхнього використання.

Третя складова національних інтересів України в інформаційній сфері полягає в розвитку сучасних інформаційних технологій, вітчизняної індустрії інформації, зокрема індустрії засобів інформатизації, телекомунікації та зв'язку, забезпеченні потреб внутрішнього ринку її продукцією та вихід цієї продукції на світовий ринок; а також забезпеченні накопичення, зберігання та ефективного використання вітчизняних інформаційних ресурсів. У сучасних умовах тільки на цій основі можна розв'язувати проблеми створення наукоємних технологій, технологічного переозброєння промисловості, збільшення досягнень вітчизняної науки й техніки. Держава повинна зайняти гідне місце серед світових лідерів мікроелектронної й комп'ютерної промисловості. Для цього потрібно:

– розвивати й удосконалювати інфраструктуру єдиного інформаційного простору України;

– розвивати вітчизняну індустрію інформаційних послуг і підвищувати ефективність використання державних інформаційних ресурсів;

– розвивати виробництво в Україні конкурентоспроможних засобів і систем інформатизації, телекомунікації та зв'язку, розширювати участь України в міжнародній кооперації виробників таких засобів і систем.

Четверта складова національних інтересів України в інформаційній сфері полягає у захисті інформаційних ресурсів від технічних розвідок, несанкціонованого доступу, забезпеченні безпеки інформаційних і телекомунікаційних систем. Для цього потрібно:

– забезпечити ефективну протидію технічним розвідкам;
– підвищити безпеку інформаційних систем, включно з мережами зв'язку, насамперед безпеку первинних мереж;

– підвищити безпеку зв'язку та інформаційних систем органів державної влади, фінансово-кредитної та банківської сфер, сфери господарської діяльності;

– підвищити безпеку військової техніки, систем керування військами та зброєю;

– підвищити безпеку екологічно небезпечних та економічно важливих виробництв;

– прискорити розвиток вітчизняного виробництва апаратних і програмних засобів захисту інформації та методів контролю за їх ефективністю.

Невід'ємною частиною інформаційної безпеки України повинне стати міжнародне співробітництво в галузі гарантування інформаційної безпеки.

ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ

Робота оформляється у вигляді звіту на аркушах формату А4. Звіт про виконання контрольної роботи повинен виконуватися засобами MS Word і містити такі розділи:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст;
- 3) вступ;
- 4) основна частина (викладення основного матеріалу роботи);
- 5) завершальна частина (висновки та результати власних досліджень);
- 6) список використаної літератури.

Текст набирається шрифтом Times New Roman, 12 пт, міжрядковий інтервал – 1,5; абзацний відступ – 1,25 см; вирівнювання за шириною; заголовки 14 пт, напівжирний, вирівнювання по центру.

У верхньому колонтитулі вказати прізвище та ініціали студента; у нижньому ліворуч – номер варіанта, праворуч – номер сторінки.

Нумерація сторінок обов'язкова. Титульний аркуш не нумерується.

Вчасне подання роботи на кафедру відповідно до встановленого терміну, розкриття змісту завдання відповідно до встановлених вимог і відповідність друкованого звіту контрольної роботи умовам оформлення враховуються при оцінюванні виконання та захисту роботи.

Обов'язкові посилання на використану літературу.

Наприклад:

Інформаційна безпека – це стан захищеності потреб інформації особистістю, суспільством і державою, при якому забезпечується їхнє існування і прогресивний розвиток незалежно від наявності внутрішніх і зовнішніх інформаційних загроз [1].

Порядок вибору варіанта:

Номер варіанта теми домашнього завдання відповідає порядковому номеру прізвищастудента у журналі (відомості).

Приклад оформлення титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут комп'ютерних інформаційних технологій
Кафедра комп'ютеризованих систем захисту інформації

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

з дисципліни
«Основи інформаційної безпеки держави»

на тему: «   *Назва теми згідно з варіантом*   »

Виконав:

студент БІ-141

Варіант № номер свого варіанта

Мельник Вадим Михайлович

Перевірив:

Київ 2014

ТЕМИ ДОМАШНІХ ЗАВДАНЬ

1. Актуальні проблеми інформаційної безпеки в Україні і шляхи їх розв'язання:

- розглянути основні положення інформаційної безпеки;
- здійснити аналіз загальнодержавної системи інформаційної безпеки держави;
- проаналізувати систему підготовки наукових кадрів у галузі захисту інформації;
- дослідити особливості відносин у галузі використання Internet і, передусім, гарантування безпеки державних інформаційних ресурсів.

2. Інформація як предмет злочину:

- здійснити аналіз структури інформаційних ресурсів;
- здійснити аналіз правового захисту інформації;
- дослідити злочини у сфері інформаційно-комунікаційних систем.

3. Проблеми захисту персональних даних в Україні:

- правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних;
- законодавство у сфері захисту персональних даних;
- суб'єкти відносин, пов'язаних із персональними даними;
- забезпечення захисту персональних даних в Україні.

4. Стан, тенденції та проблеми захисту інформації в інформаційних системах України.

- суть і поняття інформації, інформаційної безпеки, захисту інформації;
- моделі систем захисту інформації;
- забезпечення захисту інформації в інформаційних системах.

5. Інформаційна війна: суть, методи та засоби ведення, стан в Україні:

- основні поняття інформаційної війни;
- основні форми інформаційної війни;
- інформаційна зброя в інформаційній війні.

6. Правові аспекти і законодавче забезпечення захисту інформації в Україні:

- основні напрями забезпечення безпеки інформації держави;
- базові поняття нормативно-правового захисту інформації;
- законодавче забезпечення інформаційної безпеки;
- базові принципи правового режиму інформації в Україні.

7. Захист банківської таємниці в Україні:

- поняття «банківська таємниця»;
- банківська таємниця як об'єкт правовідносин;
- правовий режим банківської таємниці та порядок розкриття інформації, що належить до банківської таємниці;
- нормативно-правові документи, що регулюють правовідносини у сфері банківської таємниці в Україні.

8. Розвиток нормативної бази стандартів серії ISO галузі системи менеджменту інформаційної безпеки:

- основні поняття про стандарти інформаційної безпеки;
- критерії безпеки комп'ютерних систем;
- федеральні критерії безпеки інформаційних технологій;
- канадські критерії безпеки комп'ютерних систем.

9. Рекомендації щодо організації системи захисту інформації в комерційних структурах.

- складові системи інформаційної безпеки в комерційних структурах;
- функціонування системи безпеки в комерційних структурах;
- захист інтелектуальної власності проектної організації в

комерційних структурах;

- об'єкти інтелектуальної власності в комерційних структурах;
- методи і засоби захисту інформаційної безпеки в комерційних структурах;
- заходи з реалізації системи безпеки в комерційних структурах.

10.Класифікація загрози інформації і каналів витоку сучасних інформаційних систем і мереж:

- витіку інформації в комп'ютерних мережах;
- джерела каналів витоку інформації.

11.Європейська конвенція з кіберзлочинів і завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки в Україні:

- злочинність у сфері інформаційних технологій та її попередження;
- проблеми боротьби з кіберзлочинами в світі.

12.Характеристика основних видів національної безпеки України:

- основні поняття національної безпеки;
- характеристика основних сфер національної безпеки.

13.Суть національної безпеки. Рівні національної безпеки: безпека особистості, безпека суспільства, безпека держави:

- історія розвитку терміна «національна безпека України»;
- принципи забезпечення національної безпеки;
- рівні та види національної безпеки.

14.Основи державної інформаційної політики у сфері захисту інформації:

- становлення інформаційного суспільства;
- принципи державного регулювання відносин у цій сфері;
- роль державної політики інформатизації в умовах глобалізації.

15. Інформаційні системи та технології як об'єкти інформаційної безпеки:

- визначення інформаційної системи, склад, класифікація, сфери використання;
- поняття інформаційної моделі, рівні опису;
- завдання сучасних інформаційних технологій, їхня класифікація.

16. Роль і місце інформаційної безпеки в загальній системі національної безпеки держави:

- поняття та зміст інформаційної безпеки;
- гарантування національної безпеки в інформаційній сфері.

17. Основи управління інформаційною безпекою на базі міжнародних стандартів серії ISO:

- міжнародна та європейська діяльність зі стандартизації;
- стандарти менеджменту інформаційної безпеки.

18. Національні інтереси України в інформаційній сфері та шляхи забезпечення їх:

- поняття, принципи та складові національної безпеки України;
- національні інтереси та загрози в інформаційній сфері України.

19. Інформаційні системи та технології як об'єкти інформаційної безпеки:

- характеристики інформаційних систем;
- основні напрями гарантування безпеки інформації в інформаційних системах.

20. Державна таємниця та система її охорони:

- поняття та правові ознаки державної таємниці;
- охорона державної таємниці в Україні.

21. Проблеми державної інформаційної політики: гармонізація міжнародного і національного інформаційного права:

- державна політика в інформаційній сфері України;
- формування інформаційного суспільства в провідних країнах світу і в Україні.

22. Аудит системи інформаційної безпеки – проблеми і рішення:

- основні функції аудиту інформаційної безпеки;
- комплексний аудит безпеки інформаційних систем;
- аудит безпеки окремих об'єктів інфраструктури.

23. Основи нормативно-правового забезпечення захисту інформації в комп'ютерних системах державних органів України:

- основні положення нормативно-правового забезпечення інформаційної безпеки;
- нормативно-правові акти в галузі інформаційної діяльності та діяльності із захисту інформації.

24. Проблеми голографічного захисту носіїв інформації, документів і товарів:

- загальні вимоги до забезпечення голографічного захисту носіїв інформації;
- порядок голографічного захисту документів і товарів;
- особливості застосування голографічних захисних елементів.

25. Інформаційна безпека в глобальній мережі Інтернет: кримінологічний аспект:

- напрями боротьби з комп'ютерною злочинністю;
- організаційно-правові проблеми розвитку інформаційних відносин в Україні, пов'язані з використанням глобальної комп'ютерної мережі Internet;
- кримінальне переслідування злочинів у сфері високих

технологій.

26. Особливості розвитку глобальної мережі Інтернет в Україні й інформаційна безпека:

- інтеграція України у світовий інформаційний простір;
- проблеми інформатизації органів державної влади;
- розвиток мережі Інтернет та онлайн-ресурсів в Україні: проблеми і перспектив.

27. Безпека інформації в комп'ютерних системах і можливі підходи до її експертної оцінки:

- сучасні критерії оцінки безпеки інформаційних технологій;
- систематизація та подання експертних знань про вимоги, що пред'являються до комплексних систем захисту інформації.

28. Інформація як знаряддя вчинення злочину:

- класифікація засобів вчинення злочину;
- злочини в інформаційній сфері;
- законодавче забезпечення інформації.

29. Боротьба з комп'ютерними правопорушеннями: проблеми і шляхи їх розв'язання:

- загальна характеристика злочинів у сфері інформаційних технологій;
- порівняльний аналіз зарубіжної та вітчизняної практики в боротьбі з комп'ютерними правопорушеннями;

30. Інформаційна боротьба, інформаційна війна й інформаційна зброя: підготовка, ведення і застосування, методологія оцінки ефективності:

- форми і засоби ведення інформаційної боротьби;
- засоби несанкціонованого збору інформації;
- засоби перекручування та знищення інформації;
- засоби порушення функціонування комп'ютерно-телекомунікаційних мереж.

31. Психологічна війна: підготовка, ведення, методологія оцінки ефективності:

- основні поняття психологічної війни;
- види та закономірності психологічних впливів;
- основи психологічних операцій;
- механізми реалізації психологічного впливу;
- напрями діяльності державної системи забезпечення інформаційно-психологічної безпеки.

32. Інформаційна війна як форма ведення інформаційного протиборства:

- виникнення терміна «інформаційна війна»;
- історія розвитку технології ведення інформаційної війни;
- основні поняття інформаційного протиборства
- форми інформаційної війни.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. *Бабак В. П.* Теоретичні основи захисту інформації: підруч. / В. П. Бабак. — К. : Книжкове вид-во НАУ, 2008. — 752 с.
2. *Гайворонський М. В.* Безпека інформаційно-комунікаційних систем / М. В. Гайворонський, О. М. Новіков. — К. : Видавнича група BVH, 2009. — 608 с.
3. *Богуш В. М.* Інформаційна безпека держави / В. М. Богуш, О. К. Юдін. — К. : МК-Прес, 2005. — 432 с.
4. *Юдін О. К.* Захист інформації в мережах передачі даних: підруч. / Г. Ф. Конахович, О. Г. Корченко, О. К. Юдін. — К. : Вид-во ТОВ НВП «ІНТЕРСЕРВІС», 2009. — 714 с.
5. *Юдін О. К.* Інформаційна безпека. Нормативно-правове забезпечення: підруч. / О. К. Юдін. — К. : НАУ, 2011. — 640 с.

Додаткова література

1. *Information Security Management — Specification With Guidance for Use : ISO/IEC 27001:2005.* — Режим доступу: http://www.standards.-org/standards/listing/iso_27001.
2. *Information technology — Security techniques — Code of practice for information security management : ISO/IEC 27002: 2005.* — Режим доступу: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=39612.
3. *Information technology — Security techniques — Information security risk Magement : ISO/IEC 27005: 2008.* — Режим доступу: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=42107.
4. *Information technology — Security techniques — Requirements for bodies providing audit and certification of information security management systems: ISO/IEC 27006: 2007.* — Режим доступу: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=42505.
5. *Захист інформації. Технічний захист інформації. Основні положення: ДСТУ 3396.0-96.* — [Чинний від 1996.10.10]. — К. : Держстандарт України, 1996. — 20 с.
6. *Захист інформації. Технічний захист інформації. Порядок проведення робіт: ДСТУ 3396.1-96.* — [Чинний від

1997.07.01]. — К. : Держстандарт України, 1997. — 32 с.

7. *Захист інформації*. Технічний захист інформації. Терміни і визначення: ДСТУ 3396.2-97. — [Чинний від 1998.01.01]. — К. : Держ-стандарт України, 1998. — 20 с.

8. *Про наукову і науково-технічну експертизу*: Закон України від 10.02.1995 № 52/95-ВР//ВВР. — 1995. — № 9. — С. 56.

9. *Про науково-технічну інформацію*: Закон України від 25.06.1993 № 3323-ХІІ-ВР//ВВР. — 1993. — № 33. — С. 346.

10. *Про радіочастотний ресурс України*: Закон України від 07.12.2000 № 2120-ІІІ-ВР//ВВР. — 2000. — № 36. — С. 298.

11. *Про авторське право та суміжні права*: Закон України від 23.12.1993 № 3793-ІІ-ВР//ВВР. — 1993. — № 13. — С. 64.

12. *Про власність*: Закон України від 26.03.1991 № 885-ХІІ-ВР//ВВР. — 1991. — № 20. — С. 250.

13. *Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України*: Закон України від 23.02.2006 № 3475-ІV-ВР//ВВР. — 2006. — № 30. — С. 258.

14. *Про державну таємницю*: Закон України від 21.01.1994 № 3855-12-ВР // ВВР. — 1994. — № 24. — С. 296.

15. *Про електронний цифровий підпис*: Закон України від 22.05.2003 № 852-ІV-ВР//ВВР. — 2003. — № 36. — С. 276.

16. *Про електронні документи та електронний документообіг*:

Закон України від 22.05.2003 № 851-ІV-ВР//ВВР. — 2003. — № 26. — С. 349.

17. *Про захист інформації в автоматизованих системах*: Закон України від 05.07.1994 № 81/94-ВР//ВВР. — 1994. — № 31. — С. 287.

18. *Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах*: Закон України від 05.07.1994 № 81/94-ВР//ВВР. — 1994. — № 31. — С. 287.

19. *Про зв'язок*: Закон України від 16.05.1995 № 161/95-ВР//ВВР. — 1995. — № 20. — С. 144.

20. *Про інформацію*: Закон України від 02.10.1995 № 2658-ХІІ-ВР//ВВР. — 1992. — № 48. — С. 651.

21. *Про Концепцію* Національної програми інформатизації:

Закон України від 04.02.1998 №75/98-ВР//ВВР. — 1998. — № 27-28. — С. 182.

22. *Про наукову і науково-технічну діяльність*: Закон України від 13.12.1991 № 1978-ХІІ-ВР//ВВР. — 1992. — № 12. — С. 165.

23. *Про Національну програму інформатизації*: Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР//ВВР. — 1998. — № 27-28. — С. 181.

24. *Про Національну систему конфіденційного зв'язку*: Закон України від 10.01.2002 № 2919-ІІІ-ВР//ВВР. — 2002. — № 15. — С. 103.

25. *Про захист персональних даних*: Закон України від 01.06.2010 №2297-VІ-ВР // ВВР. — 2010. — № 34. — С. 481.

26. *Про телекомунікації*: Закон України: від 18.11.2003 № 1280-ІV-ВР//ВВР. — 2003. — № 12. — С. 155.

27. *Анин Б.* Защита компьютерной информации / Б. Анин. — СПб. : БХВ-Петербург, 2000. — 384 с.

28. *Бабак В. П.* Інформаційна безпека та сучасні мережеві технології: англо-українсько-російський словник термінів / В. П. Бабак, О. Г. Корченко. — К. : НАУ, 2003. — 670 с.

29. *Богущ В. М.* Основи захищених інформаційних технологій / В. М. Богущ, О. А. Довидьков. — К. : ДУІКТ, 2005. — 450 с.

30. *Бузов Г. А.* Защита от утечки информации по техническим каналам: учеб. пособие / Г. А. Бузов, С. В. Калинин, А. В. Кондратьев. — М. : Горячая линия–Телеком, 2005. — 416 с.

31. *Бунин С. Г.* Вычислительные системы с пакетной радиосвязью / С. Г. Бунин, А. П. Войтер. — К. : Техніка, 1989. — 223 с.

32. *Гайкович В. Ю.* Безопасность электронных банковских систем / В. Ю. Гайкович, А. Д. Перший. — М. : Компания «Единая Европа», 1994. — 363 с.

33. *Галицкий А. В.* Защита информации в сети — анализ технологий и синтез решений / А. В. Галицкий. — М. : ДМК Пресс, 2005. — 616 с.

34. *Герасименко В. А.* Защита информации в автоматизированных системах обработки данных: у 2 кн. / В. А. Герасименко. — М. : Энергоатомиздат, 1994.

35. Герасименко В. А. Основы защиты информации: учеб. пособие / В. А. Герасименко, А. А. Малюк. — М. : МГИФИ, 1997. — 538 с.
36. Грушо А. А. Теоретические основы защиты информации / А. А. Грушо, Е. Е. Тимонина. — М. : Яхтсмен, 1996. — 192 с.
37. Девянін П. Н. Теоретичні основи комп'ютерної безпеки: посібник для ВУЗів / П. Н. Девянін. — М. : Радіо та зв'язок, 2000. — 192 с.
38. Домарев В. В. Безопасность информационных технологий. Системный подход / В. В. Домарев. — К. : ООО «ГИД-ДС», 2004. — 992 с.
39. Дронь М. М. Основы теории защиты информации: навч. посіб. / М. М. Дронь, В. П. Малайчук, О. М. Петренко. — Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2001. — 312 с.
40. Зегжда Д. П. Основы безопасности информационных систем / Д. П. Зегжда, А. М. Ивашко. — М. : Горячая линия—Телеком, 2000. — 452 с.
41. Зима В. Безопасность глобальных сетевых технологий / В. Зима, А. Молдовян, Н. Молдовян. — СПб. : БХВ-Петербург, 2001. — 320 с.
42. Коженевський С. Р. Термінологічний довідник з питань технічного захисту інформації / С. Р. Коженевський, Г. В. Кузнецов, В. О. Хо-рошко, Д. В. Чирков. — К. : ДУІКТ, 2007. — 365 с.
43. Защита информации в телекоммуникационных системах / Г. Ф. Конахович, В. П. Климчик, С. М. Паук, В. Г. Потапов. — К. : МК-Пресс, 2005. — 288 с.
44. Конахович Г. Ф. Компьютерная стеганография: Теория и практика / Г. Ф. Конахович, А. Ю. Пузыренко. — К. : МК-Пресс, 2006. — 288 с.
45. Конеев И. Р. Информационная безопасность предприятия / И. Р. Конеев, А. В. Беляев. — СПб. : БХВ-Петербург, 2003. — 752 с.
46. Корченко А. Г. Построение систем защиты информации на нечётких множествах. Теория и практические решения / А. Г. Корченко. — К. : МК-Пресс, 2006. — 320 с.
47. Левин В. К. Информационная безопасность компьютерных сетей // Технологии электронных коммуникаций /

В. К. Левин, В. Ю. Гайкович, П. В. Дорошкевич. — М. : Радио и связь, 1993. — Т. 5. — 128 с.

48. *Ленков С. В.* Методы и средства защиты информации: в 2 т. Т. 1. Несанкционированное получение информации / С. В. Ленков, Д. А. Перегудов, В. А. Хорошко. — К. : Арий, 2008. — 464 с.

49. *Ленков С. В.* Методы и средства защиты информации: в 2 т. Т. 2. Информационная безопасность / С. В. Ленков, Д. А. Перегудов, В. А. Хорошко. — К. : Арий, 2008. — 344 с.

50. *Лукацкий А.* Обнаружение атак / А. Лукацкий. — СПб. : БХВ-Петербург, 2001. — 624 с.

51. *Малюк А. А.* Информационная безопасность: концептуальные и методологические основы защиты информации: учеб. пособие / А. А. Малюк. — М. : Горячая линия–Телеком, 2004. — 280 с.

52. *Малюк А. А.* Введение в защиту информации в автоматизированных системах: учеб. пособие / А. А. Малюк, С. В. Пазизин, Н. С. Погожин. — М. : Горячая линия–Телеком, 2005. — 147 с.

53. *Мамиконов А. Г.* Достоверность и резервирование информации в АСУ / А. Г. Мамиконов. — М. : Энергоиздат, 1986. — 304 с.

54. *Мамиконов А. Г.* Основы построения АСУ / А. Г. Мамиконов. — М. : Высш. шк., 1981. — 248 с.

55. *Мардер Н. С.* Современные телекоммуникации / Н. С. Мардер. — М. : ИРИАС, 2006. — 384 с.

56. *Мафтик С.* Механизмы защиты в сетях ЭВМ / С. Мафтик. — М. : Мир, 1993. — 300 с.

57. *Олифер В. Г.* Компьютерные сети. Принципы, технология, протоколы / В. Г. Олифер, Н. А. Олифер. — СПб. : Питер, 2001. — 672 с.

58. *Олифер В. Г.* Сетевые операционные системы / В. Г. Олифер, Н. А. Олифер. — СПб. : Питер, 2001. — 544 с.

59. *Петраков А. П.* Основы практической защиты информации: учеб. пособие / А. П. Петраков. — М. : Радио и связь, 2000. — 368 с.

60. *Проскурин В. Г.* Программно-аппаратные средства обеспечения информационной безопасности. Защита в операционных системах / В. Г. Проскурин, С. В. Крутов, И. В. Мацкевич. — М. : Радио и связь, 2000. — 168 с.
61. *Соколов А.* Защита от компьютерного терроризма / А. Соколов, О. Степанюк. — СПб. : Арлит, 2002. — 496 с.
62. *Соколов А. В.* Защита информации в распределенных корпоративных сетях и системах / А. В. Соколов, В. Ф. Шаньгин. — М. : ДМК Пресс, 2002. — 656 с.
63. *Столингс В.* Основы защиты сетей. Приложения и стандарты / В. Столингс. — М. : Вильямс, 2002. — 432 с.
64. *Темников Ф. Е.* Теоретические основы информационной техники: учеб. пособие / Ф. Е. Темников, В. А. Афонин, В. И. Дмитриев. — М. : Энергия, 1979. — 512 с.
65. *Теоретические основы компьютерной безопасности* / П. Н. Девянин, О. О. Михальский, Д. И. Правиков, А. Ю. Щербаков. — М. : Радио и связь, 2000. — 192 с.
66. *Тимошенко А. О.* Методи аналізу та проектування систем захисту інформації: курс лекцій / А. О. Тимошенко. — К. : Політехніка, 2007. — 174 с.
67. *Хорошко В. А.* Методы и средства защиты информации / В. А. Хорошко, А. А. Чекатков. — К. : Юниор, 2003. — 504 с.
68. *Хоффман Л. Дж.* Современные методы защиты информации : пер. с англ. / Л. Дж. Хоффман. — М. : Сов. радио, 1980. — 480 с.
69. *Шаньгин В. Ф.* Защита компьютерной информации. Эффективные методы и средства / В. Ф. Шаньгин. — М. : ДМК Пресс, 2008. — 544 с.
70. *Щеглов А. Ю.* Защита компьютерной информации от несанкционированного доступа / А. Ю. Щеглов. — СПб. : Наука и техника, 2004. — 384 с.
71. *Ярочкин В. И.* Информационная безопасность: учебник / В. И. Ярочкин. — М. : Академический проект «Триста», 2005. — 544 с.

Навчальне видання

ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Методичні вказівки до виконання домашнього завдання
для студентів напрямку 6.170101
«Безпека інформаційних і комунікаційних систем»

Укладачі: ЮДІН Олександр Костянтинович
ЛУЦЬКИЙ Максим Георгійович
ЧУНАРЬОВА Анна Вадимівна
ЯКОВЕНКО Олеся Леонідівна

Технічний редактор
Коректор
Комп'ютерна верстка

Підп. до друку _____ Формат 60x84/16. Папір офс.
Офс. друк Ум друк. арк. ____ . Обл.-вид. арк. ____ .
Тираж 100 пр. Замовлення № _____. Вид. № ____.

Видавництво НАУ
03058. Київ-58, проспект Космонавта Комарова, 1.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК
№ ____ від _____